

VD-kommentar per 2026-08-31

OBS! Dokumentet skickas in i word-format.

Bolag: Länstrafiken i Västerbotten AB

Måluppfyllelse mot uppdrag i ägardirektiv och bolagsordning under perioden

(Beskriv hur bolaget arbetat mot uppdrag i ägardirektiv och bolagsordning under perioden.

Redovisa mål i bolagets verksamhetsplan som relaterar till uppdrag i ägardirektiv – ange både verksamhetsmål och finansiella mål. Ange även i vilken utsträckning som målet uppfyllts, samt kommentera eventuella avvikelser.)

Uppdrag i ägardirektiv/bolagsordning	Mål i verksamhetsplan samt indikatorer/resultatmått	Målnivå 2026	Bedömning/prognos om måluppfyllelse: <i>Kommer uppfyllas helt, Kommer uppfyllas delvis, Kommer inte uppfyllas</i>	Kommentar/avvikelser
Bedriva kollektivtrafik	Nöjda kunder - allmän kollektivtrafik: Resenärer i kategorin kunder (reser minst varje månad)	Regiontrafik: Att uppnå ett NKI på 68 % och vid alla uppföljningar alltid ligga högre än riksnittet	Kommer uppfyllas delvis	Utfallet är per 31/8 58 %, vilket innebär att vi inte når något av målen.
		Ultra: Att för 2025 uppnå ett NKI på 80 % och vid alla uppföljningar alltid	Kommer uppfyllas helt	Utfallet är per 31/8 80 %, och det innebär att vi når båda målen

		ligga högre än riksnittet.		
Utifrån efterfrågan planera, upphandla och samordna färdtjänst, riksfärdtjänst, skolskjuts och sjukresor	Nöjda kunder - serviceresor:	Att den sammanfattande nöjdheten av serviceresan avseende beställning och resa ska vara minst 95 %.	Kommer uppfyllas helt	Här når vi målet och landar på 96 % vid mätning för första halvåret 2026
Utifrån efterfrågan planera, upphandla och samordna färdtjänst, riksfärdtjänst, skolskjuts och sjukresor	Samåkningsgrad - serviceresor	Andelen resor som utförs med mer än en resenär i fordonet ska uppnå 38 %.	Kommer uppfyllas helt	Utfallet per 31/8 är 38,5 %
Aktivt verka för att öka användandet av kollektivtrafiken i länet	Resandeutveckling (och intäkter) i den allmänna kollektivtrafiken	Regiontrafik – all trafik utom Ultra: Antalet genomförda resor ska öka i jämförelse med motsvarande period föregående år Ultra: Antalet genomförda resor ska år 2026 uppgå till 10 000 000 stycken.	Kommer delvis uppfyllas Kommer uppfyllas helt	I regiontrafiken når vi målet under månaderna mars, maj, juni, juli och augusti, totalt 101 % av antalet resor 2025. I Ultra finns goda förhoppningar att vi kommer passera 10 000 000 resor under detta år. Vi ligger på 108 % jämfört med 2025 och nästan på samma höga siffra som under 2024.

Aktivt verka för att öka användandet av kollektivtrafiken i länet	Utveckla den anropsstyrda trafiken i länet	Tillsammans med våra finansiärer genomföra minst ett pilotprojekt inom detta område.	Kommer inte uppfyllas	Försök har gjorts, men finansiering saknas från kommunerna
Aktivt verka för att öka användandet av kollektivtrafiken i länet	Förenkla för resenärer i stadstrafik att köpa enkelbiljett.	Införa "pay-as-you-go" i stadstrafik	Kommer inte uppfyllas	Ny upphandling av validatorer har genomförts och planen är att "pay-as-you-go" ska kunna införas under första halvåret 2027
	Nöjd medarbetar-index	Utfallet ska vara 8,6 eller högre i vår medarbetarenkät (skala 1-10)	Kommer inte uppfyllas	Årets mätning ger resultatet 8,25, vilket är ett högt resultat men vi når inte målet

Väsentliga händelser

Verksamheten påverkas just nu i hög grad av regeringens satsning på halverat biljettpris för periodkort i kollektivtrafiken. Vi ser en tydlig positiv resandeutveckling, i Ultra så mycket som + 30 % under juli månad. Även i regiontrafiken ser resandet positivt ut, även om ökningen inte är lika markant. Preliminära prognoser från Svensk kollektivtrafik innebär att det stöd som regeringen avsatt för satsningen, 6,5 miljarder kronor, kommer att räcka – men bolaget får ingen kompensation för eventuella förstärkningskostnader, utvecklingskostnader osv, utan ersättningen är enbart kopplad till förlorad intäkt vid försäljning.

Under året har vi arbetat intensivt med att förbereda sista delen av uppgraderingen av biljettsystemet, dvs installationen som ska ske i alla fordon. En version har levererats och tester pågår just nu internt i bolaget. Det finns för dagen dock inget beslut på att versionen håller tillräckligt hög kvalitet för att installation ska kunna genomföras. Dialogen med leverantören kring tidigare års förseningar och kvalitetsbrister har ännu inte avslutats.

Arbetet med upphandling av ett nytt betalsystem har inletts, då dagens avtal upphör 2028-03-31. Steg ett har för oss varit att upphandla nya validatorer, vilket har genomförts utan överprövning. Leveransprojektet har startats och pågår. Vi arbetar också intensivt med att förbereda upphandling av övriga delar av ett nytt betalsystem.

Vi har infört ett nytt ekonomisystem, vilket medfört en hel del merarbete, men som skapar bättre förutsättningar inför framtiden. Detta gäller inte minst vår fakturering av skolornas färdbiljetter till eleverna.

Under året har löpande trafikupphandlingar genomförts, kommunerna Sorsele, Storuman södra, Vilhelmina södra och Malå gällande serviceresor. Vi har även upphandlat Skellefteå en extra gång, på grund av leverantörs konkurs innan trafikstart. Upphandling av serviceresor i Lycksele kommun kommer ske under året. Just nu pågår upphandling av inomkommunal allmän linjelagd kollektivtrafik i Bjurholm, Lycksele, Malå och Robertsfors. Även inomkommunal trafik i Norsjö kommer upphandlas under året. Jourverksamhet kopplat till beställningscentralen har upphandlats under året och vi har för närvarande ingen pågående överprövning av våra upphandlingar.

I juni startade det nya trafikavtalet gällande Ultra. Nobina klev då in som ny operatör och trafiken är nu 100 % elektrifierad. Uppstarten har gått väldigt bra, utan störningar.

Bolaget har sökt och beviljats ytterligare projektmedel för att arbeta med kompetensförsörjningen i kollektivtrafikbranschen, vilket innebär att vi under hösten kommer starta ett projekt som syftar till att erbjuda trafikföretagen utbildning för sin personal.

Styrelsen för bolaget har under året rekryterat en ny vd, då nuvarande vd valt att avsluta sitt uppdrag. Den nya vd:n tillträder 1 oktober 2026.

Resultatanalys och finansiella risker

Bolaget redovisar alltid ett noll-resultat eftersom över- respektive underskott i förhållande till året budget återbetalas eller tilläggsfaktureras trafikbeställarna. Periodens resultat, före en sådan "nollresultat-reglering", uppgår vid jämförelse med budget till ett underskott motsvarande ca -7,9 mkr. Underskottet är framför allt hänförligt till ett högre kostnadsutfall avseende bolagets trafikknaster.

Inom regiontrafiken är trafikknasterna ca 10,4 mkr högre, och inom Umeå lokaltrafik ca 0,5 mkr högre än budget. Den huvudsakliga förklaringen till avviken utgörs av att indexutvecklingen i bolagets trafikavtal, på framför allt drivmedel, varit påtagligt högre än nivån på de prognoser som budgeten byggde på. I de flesta av bolagets avtal och indexkorgar utgörs drivmedelsindex av HVO, vilket innebär att regeringens beslut om skattesänkningar på diesel

och bensen inte får genomslag i dessa avtal och förhållandevis litet genomslag i bolagets trafik kostnadsutveckling. Tvärtom har HVO-index ökat kraftigt under året, och vid jämförelse med samma period föregående år har indexet ökat med ca 45 %, vilket är anmärkningsvärt mycket.

Bolagets kontinuerliga kvalitetskontroller, kopplat till trafikentreprenörernas efterlevnad av ingångna avtals kvalitetskrav, har för perioden inneburit reducerade trafik ersättningar, så kallade kvalitetsavdrag, med totalt ca 7,9 mkr. Av dessa uppgår ca 3,1 mkr inom regiontrafiken och ca 4,0 mkr inom Umeå lokaltrafik. I huvudsak utgörs orsaken till kvalitetsavdragen av inställda turer från trafikentreprenörerna. Intäktsposten budgeteras ej och utgör i sin helhet en positiv budgetavvikelse.

Biljettintäkterna har också utfallit lägre än budget, trots att vi ser en positiv resandetrend under sommaren. Totalt underskrider biljettintäkterna budget inom regiontrafiken med ca -4,9 mkr, och ca -6,7 mkr inom Umeå lokaltrafik. Periodens utfall har påverkats i hög grad av regeringens satsning på halvering av priset på 30 dagars periodkort. Totalt intäktsbortfall under juli-augusti uppgår till ca -3,1 mkr inom regiontrafiken och ca -4,9 mkr inom Umeå lokaltrafik. I periodens resultat räknar bolaget med att full ersättning erhålls ur det bidragsstöd regeringen avsatt för att täcka intäktsbortfallet. Umeå lokaltrafik har dessutom under sommaren erbjudit gratis resor för alla barn genom införandet av en sommarlovsbiljett. Det intäktsbortfall som erbjudandet inneburit uppgår till ca -2,9 mkr.

De gemensamma kostnaderna redovisar för perioden ett överskott mot budget med ca 4,1 mkr, vilket övervägande beror på lägre personal- och kapitalkostnader än budgeterat.

Av våra finansiärer är det Skellefteå kommun (-5,2 mkr) och region Västerbotten (-2,1 mkr) som står för de största underskotten.

Ekonomisk prognos för innevarande räkenskapsår:

Som beskrivits ovan ska resultatet i Länstrafiken alltid bli +/- 0 eftersom över- respektive underskott mot budget återbetalas eller tilläggsfaktureras trafikbeställarna. Om rådande indexvärden blir kvar på samma nivåer året ut, och resandet, med hänsyn till periodens trend, följer mönstret för historiska variationer över kalenderåret, beräknas bolagets resultatprognos för året landa i ett budgetunderskott motsvarande ca -30,6 mkr. Detta förutsätter att intäktsbortfallet, som följer av halveringen av priset på 30 dagars periodkort, ersätts till 100 % samt att den positiva resandetrenden vi sett under sommaren även spiller över på hösten.

Osäkerheten i prognosen är dock stor. Rådande omvärldssituation, med krigen i Ukraina och mellanöstern samt ett valår på hemmaplan, skapar stor osäkerhet kring beräkningen av utvecklingen av kostnader och intäkter framåt.

Framtiden

Regeringens satsning på kollektivtrafiken har inneburit en positiv resandeutveckling, men ingen vet idag vad som kommer hända efter årsskiftet om vi går tillbaka till "normala" biljettpreiser.

De kommande åren kommer vara intensiva trafikupphandlingsår för bolaget, då stora delar av den stomlinjetrafik som regionen finansierar ska upphandlas. Vad gäller pågående och kommande upphandlingar av betalsystem, så finns det för dagen många frågetecken. Hur långt vågar vi gå i arbetet med att ta bort försäljningen ombord på bussarna? Vi har idag många andra försäljningskanaler och det innebär stora kostnader för bolaget att tillhandahålla det system och den utrustning som krävs ombord. Den validatorupphandling som genomförts kommer leda till att vi kan implementera "tap-and-go" i stadstrafik, men i regiontrafik är frågan betydligt svårare att hantera.

Alla trafikupphandlingar som ska genomföras de kommande åren kommer ha stor påverkan på kostnadsutvecklingen, vilket kommer medföra att budgetarbetet är komplicerat. De svängningar som oro i omvärlden skapar i världsekonomin gör också att både budget- och prognosarbetet kommer vara särskilt utmanande.

Checklista för dokument som ska bifogas per augusti 2026

(Bortse från nedan om handlingarna redan har skickats in)

<i>Har skickats in</i>	Verksamhetsplan för år 2026 (inklusive finansiella mål)
<i>Har skickats in</i>	Internkontrollplan för år 2026
<i>Kommer översändas så snart den är färdigställd</i>	Uppföljning av verksamhetsplan per augusti 2026 (i förekommande fall)
<i>Kommer göras, eftersom vi följer upp internkontrollplanen efter årets slut</i>	Uppföljning av internkontrollplan per augusti 2026 (i förekommande fall)
<i>Har skickats in</i>	Budget 2026